

TAISTELU TAIVAISSA

Pekka Ervastin esitelmä 14.2.1932

Kolmisenkymmentä vuotta sitten eräs silloinen, nyttemmin aikoja sitten kuollut ystäväni, joka oli ollut, voisin sanoa, harras teosofi, ainakin lukenut teosofi ja miettinyt paljon niitä asioita, sanoi minulle kerran: ”Kyllä minun sentään täytyy tulla takaisin kristityksi lapsuuteni uskoon sentähden, että tämä teosofia ei ota pahaakaan kannalta. Se ei oikein usko pahaan. Se pyyhkäisee pahan yli ja sanoo, että paha on vain jotakin tilapäistä, ohimenevää, mutta minä tunnen kristittynä, että paha on jotakin niin todellista, että sitä ei voi halveksia, eikä millään yliolkaisella otteella sysätä pois. Sitä vastaan täytyy taistella verensä koko voimalla“. — Minä ajattelin itsekseni silloin vähän noin, että ehkäpä olisi hyvä, jos emme ottaisi sitä niin juhlalliselta ja ylen vakavalta kannalta, vaan jos voisimme ottaa sen humoristisemmin. Ehkäpä paljon pahaakaan silloin poistuisi meidän keskeltämme ja ehkä me voisimme paremmin kantaa ristiämme. — Näin minä ajattelin itsekseni, mutta hänelle, tuolle ystävälleni, koetin kyllä todistella, että eihän teosofienkaan elämänyymmärrys ota pahaakaan millään tavalla välinpitämättömältä kannalta. Kyllähän se myöntää pahan. Mutta tietysti minä huomasin heti, että siihen ystäväni en nyt voinut mitään. Minusta oli jotakin sympatista hänen sanoissaan ja hänen vakaumuksessaan, siinä lopputuloksessa, johon hän oli tullut, sillä minusta oli väärin ottaa paha liian kevyeltä kannalta ja sanoa, ettei pahaakaan ole olemassa. Se olisi minusta kyllä ollut väärää ja sentähden myönsinkin, että hänen sanoissaan, hänen kannaltaan oli jotakin aivan oikeata, jos kohta se ei mielestäni ollut mitenkään teosofian vastaista, kun

oikein ymmärsi asioita. Kuta enemmän ihminen kokee, kuta enemmän hän vanhenee ja jos niin uskallamme sanoa, viisas-
tuu, sitä vakavammaksi kyllä nousee hänen eteensä juuri pahan
probleemi. Paha on jotakin todellista, paha on todella olemas-
sa, sitä on aivan turha kieltää.

Pahaa on kahta lajia. Paha on toiselta puolen kärsimystä ja
kuka nyt menisi kärsimystä kieltämään, kuka menisi sanomaan,
että olemassaolossa ei ole kärsimystä ja maailmassa ei ole
kärsimystä. Jos ken sillä tavalla sanoisi nuorena elämästä
nauttiessaan, niin ensimmäinen vaikea tauti, vaikkei se olisi
kuin hammassärkyä, saa hänet vakuutetuksi siitä, että kärsimys
on olemassa. Ja kuitenkin kärsimys on jotakin, jonka me
voimme miltei suggeroida pois. Sentähden on epäilemättä
teosofien kesken paljon semmoisia ihmisiä, jotka eivät tahdo,
eivät suorastaan tahdo ottaa omia kärsimyksiä liian vakavalta
kannalta. Mitä se hyödyttää, jos me istumme alas voivotta-
maan, jos me huudamme koko maailmalle kuinka hirmuisesti
me kärsimme ja kuinka hirmuiset vammat meillä on. Jos me
aivan uppoudumme siihen uskoon, että kärsimyksiä on liikaa
tässä elämässä, niin niitä todellakin on. Me tunnemme ihan
luissamme ja ytimissämme, että me hirveästi kärsimme ja että
kärsimystä on kovasti. Meidän täytyy sanoa itsellemme, että
on aivan turha sillä tavalla kärsiä. Ei ihminen ole luotu sillä
tavalla kärsimään, eikä suinkaan missään tapauksessa luettele-
maan omia kärsimyksiään ja niitä lisäämään. Ihminen voi
sanoa itselleen: Hiljaa nyt sinä kärsimys, en minä aijo turhaa
kärsiä. Ja me tiedämme kokemuksesta, että ihminen voi
suggeroida pois omia vaivojaan. Kyllä ihminen voi suggeroida
pois kärsimyksiäkin, niin että kärsimykset eivät pääsemättömiä
ole, mikäli ne ovat omassa ruumiissamme. Jos kärsimykses-
me johtuu siitä, että me olemme ylen köyhiä ja huonossa
asemassa, niin ei suinkaan se kärsimys poistu sillä, että

rupeamme voivottelemaan, vaan se poistuu sillä tavalla, että me rupeamme kaksi kertaa enemmän työtä tekemään, jotta asia parantuisi.

Usko kärsimyksen aivan ylen luonnollisella tavalla on turha ja jos siis on maailmassa Amerikasta lähtien olemassa uusi liike, uusi ajatusliike, jossa on myös Mrs. Baker Eddyn perustama haara The Christian Science, niin ei se ole aivan hullua, sillä sillä tavalla voimme kyllä sangen suuressa määrin kieltää pois turhat kärsimykset. Jos keskustelee amerikkalaisten kanssa, jotka ovat olleet kauan aikaa tässä New thought-liikkeessä, niin huomaa pian, että he ovat saavuttaneet sisäisen rauhan, sisäisen vallan. He eivät ole ollenkaan niin oman ruumiinsa alaisia, eivät olosuhteiden alaisia. Eivät todelliset New thought-ihmiset ja Christian Scienceläiset ole aivan tavallisia ihmisiä. Nämä ihmiset uskovat, että pahalla ei olekaan niin suuri valta maailmassa. Kärsimys on aina pois suggeroitavissa. Nämä ihmiset ovat itse asiassa onnellisempia, iloisempia ja rauhallisempia. "Minkätähden minä pelkäisin vetoa", sanoi kerran minulle New thought-ihminen, "jos minä saan vetoa, niin se johtuu siitä, että minä olen sitä pelännyt. Mutta minä sanon itselleni, että veto ei voi minulle mitään ja sitten istuudun keskelle ristivetoa. Ei minulle tule siitä mitään vaivaa." – Minä ajattelin silloin, kun tämänkin kuulin, että kyllä kai se voi pitää paikkansa, mutta ehkei aina. Muistin kuinka eräs oli sanonut, että hän kävelisi paljain jaloin monta peninkulmaa vaikealla tiellä. Hän sanoi itselleen: "Kivet ja kuumuus ja tämä vaikea, vaivalloinen tie ja nämä monet, monet peninkulmat eivät vaikuta minuun mitään. Minun jalkani eivät mene verisiksi." Tällä tavalla hän suggeroi itseään, mutta kun hän illalla pääsi perille, niin hänen jalkansa olivat hirmuisen kipeät. Hänen suggestioninsa ei ollut mitään siis vaikuttanut, ei hänen jalkoihinsa enemmän kuin tien

kiviinkään. Hänen jalkansa olivat ylen rasittuneet. Suggestioni ei siinä tapauksessa voinut poistaa niitä vammoja, ulkonaisia vammoja, jotka tulivat. Suggestioni, hän sitten päätti itseksensä, oli kuitenkin tehnyt sen, että hän joten kuten oli jaksanut raahata itsensä loppuun saakka. Hän ei ajatellut yhtä mittaa jalkojensa vammoja ja verta juoksevia haavoja ja siten hän jaksoi kulkea matkan. Mutta luonto oli tehnyt tehtävänsä. Se ei totellut hänen ajatustaan ja siis hän ei voinut suggeroida pois itse pahaa, itse sitä kärsimyksen aiheuttajaa, mikä syntyi hänen kävellessään, vaikka hän aina silloin tällöin unohti itse kärsimyksen. Meidän täytyy ymmärtää, että tällaisilla suggestioneilla on rajansa. Ei ole tavallinen ihminen vielä mitenkään noussut aineellisen maailman herraksi. Se voi korkeintaan vaikuttaa ihmisen omaan olemukseen, mutta ei se luonnolle voi mitään. Kun siis ulkonaiset olosuhteet aiheuttavat vammoja ja kärsimyksiä, niin emme niille mitään voi, vaikka kuinka ajattelisimme vastakkaiseen suuntaan. Kärsimyksiä on siis olemassa aivan objektiivisesti, ne eivät ole ainoastaan subjektiivisiä asioita. Kärsimyksen tunteminen on subjektiivinen, mutta sitäkin emme jaksaa ajatuksella poistaa aivan ylen määrin. Luonto huomauttaa omasta olemassaolostaan.

Mutta sitten meillä on toinen puoli pahasta. Se on kaikissa suhteissa vakavampi asia. Mitä siitä jos emme kärsi, jos meissä on kuitenkin meidän itsekkyytemme, häijyytemme, ilkeytemme. Kärsimykseen me sentään voimme tyytyäkin, mutta se, että me ja jos ei nyt me, niin ainakin toiset ovat kovasti pahoja ja häijyjä ja itsekkäitä, se on todella asia, joka on vaikeammin ratkaistavissa. Jos vakavasti puhutaan, niin tiedämmehän, ettei meillä ole mitään oikeutta puhua toisten pahuudesta. Meillä ei ole mitään oikeutta oikeastaan nähdä toisissa pahaa, koska emme voi tietää onko se pahuutta, joka

meidän silmissämme näyttää pahalta. Kaikki viisaat ovat opettaneet meille, että me emme ole oikeutetut toisiamme tuomitsemaan. Me olemme silloin aina niin valmiit näkemään malkaa toisen silmässä, vaikka se onkin vain rikka. Emme näe lainkaan malkaa, joka on meidän omassa silmässämme. Jos kovasti koetamme katsoa pahuutta ympärillämme ja nähdä, kuinka kovin ilkeitä ja itsekkäitä toiset ihmiset ovat, niin me laskemme ikäänkuin verkon omien silmiemme eteen, että me emme näe ollenkaan omassa silmässämme malkaa. Ihmisiinä me kuitenkin olemme oikeutetut näkemään pahan omassa itsessämme ja se paha, joka on meissä itsessämme, se itsekyys, se ilkeys ja julmuus, mitä koemme, se voi olla, se on todellista, se on meille oleva vakava kysymys. Kun ihminen tutkii itseään ja huomaa, että hänessä on itsekkyyttä ja häijyyttä, silloin hän tulee vakavaksi, silloin paha esiintyy hänelle todellisuutena. Joskin me helpommin näemme tämän pahuuden, tämän ihmisten itsekkyyden ulkopuolella itseämme, toisissakin, niin on se vain, sen pitäisi olla opetusta kääntämään silmämme itseemme, jotta huomaisimme, että meissäkin on pahaa. Sitä pahaa ei voi kieltää.

Tähän tähtäsi ystäväni silloin 30 vuotta sitten. Hän sanoi, että jos teosofit ottavat sen pahan, mikä meissä on itsessämme liian kevyeltä kannalta, silloin me olemme oikein pahalla tiellä ja menossa väärään suuntaan. Hän sanoi, että hän saattoi nähdä teosofiassa paljon semmoista itsevanhurskautta, paljon semmoista tyytyväisyyttä omaan itseensä. Minähän olen sentään mahdottoman kiltti, hyvä ja erinomainen olento. — Ja voihan sen nyt ymmärtää. Jos me olemme kasvatetut niinkuin olemme, aina ajattelemaan huonouttamme, aina näkemään itseemme maan matosina, niin me melkein suggeroimme itseemme siihen, että me emme usko olevamme ihmisiä, me olemme vielä huonompaa sorttia kuin madot. Me emme tiedä

mitä on olla ihminen. Me olemme kehittymättömiä olentoja, synnissä siinneet ja syntyneet ja perisyntin vaivaamia. Me olemme siveellisinä olentoina perin hukassa. Meistä ei ole mihinkään. Jos me olemme aina näin ajatelleet, olemme saaneet näin oppia, niin silloin on terveellistä kylpy, jos alkaa ajatella toiseen suuntaan. Mehän olemme ihmisiä. En minä ole kadotettu olento, en minä ole nyt aivan vihoviimeinen kadotuksen lapsi. Minähän olen ihminen. Täytyyhän minun nähdä toisessa ainakin kaikenlaista hyvää. Hirveätähän olisi, jos näkisimme toisissamme vain paha. Päinvastoin, jos ajattelen omia ystäviäni, jos ajattelen veljiäni, sisariaani ja vanhempiani, niin minähän ajattelen heistä vain hyvää. Hehän ovat juuri täynnä rakkautta ja anteeksiantoa ja täynnä inhimillisiä hyveitä, jotka eivät voi olla ulkopuolella ihmistä. Olisi aivan väärin ajatella, että he ovat kadotuksen lapsia, että pahalla olisi niin mahdolloman suuri valta heidän ylitseen, koska selvästi näemme, että he ovat hyviä. Ihmisissä on jotain hyvää. On todella virkistävä kylpy tuo, kun ihminen alkaa uskoa, että hänessä on hyvääkin.

Hyvään uskominen ei ole kielletty roomalais-katolisessa kirkossa. Se on ainoastaan tässä kristillisessä kirkossa, tässä luterilaisessa kielletty. Ei saa uskoa Jumalan, vaan täytyy uskoa perkeleeseen. Mitä minä voin sanoa muuta kuin itsessäni tuntuu. Koska tunnen itsessäni vain paha, niin en voi uskoa muuhun kuin perkeleeseen. Se on semmoinen vakava usko protestanttisella kristityllä, jos vähän laskemme leikkiä ja sentähden on ylen virkistävää, jos saamme takaisin uskon hyvään. Emme silti kiellä paha. Kyllä sentään tunnustamme moraallisen pahan ja tunnemme, että on ihmeellinen probleemi ihmisessä, koska ihminen voi olla itsekäs, koska ihminen voi olla julma, koska ihminen voi olla petollinen.

Jos nyt käännämme katseemme suureen asiaan, jos me nyt nähdessämme, että tulivuori purkautuu kaupungin yli ja tappaa tuhansia ihmisiä laavallaan, niin me sanomme sitä tietysti kauheaksi onnettomuudeksi ja sanomme kauheiksi näitä kärsimyksiä, joita ihmiset saavat kärsiä, mutta emme jää kysymysmerkeiksi. Me olemme tottuneet niin paljon ajattelemaan itse, että me sanomme, että niin, eihän se tulivuori ollut paha, se vain noudatti omaa luontoaan. Sen luonto joskus purkautuu ja heittää laavaa itsestään. Mutta miksikä ihmiset ovat niin ajattelemattomia ja tyhmiä, että rakentavat talonsa juuri tulivuoren jalkoihin. Sillä tavalla me lohdutamme itseämme. Mehän syytämme niitä ihmisiä, jotka tuohon onnettomuuteen kuolivat, emmekä syytä tulivuorta. Me pikemmin syytämme sitä ajattelemattomuutta ja tietämättömyyttä, joka sai noiden kuolleiden ihmisten esi-isät rakentamaan talonsa tuohon kauheaan paikkaan. Mutta jos me näemme suuren ja voimakkaan kansan sortavan toista kansaa, taikka jos me näemme jossain maassa vallankumouksen jälkeen jonkun kansalaisryhmän nousevan toisten yläpuolelle ja panevan toimeen hirmuhallituksen, jossa valtaan päässeet sortavat toisia ja mestauttavat satoja ja tuhansia ihmisiä vuodessa, niin silloin meidän henkemme nousee kapinaan, silloin me sanomme: tuohan on hirveätä tuo julmuus, itsekkyyys ja pahuus. Kuinka se on mahdollista? Ja silloin me emme osaa olla syyttämättä ja koska me emme suorastaan voi syyttää noita ihmisiä, sillä me ymmärrämme, että heidän ovat tavallisia häijyjä ihmisiä taikka ovat tavallisia hyvää tarkoittavia ihmisiä, jotka olojen pakosta joutuvat sillä tavalla käyttäytymään toisia kanssaihmissään kohtaan, niin me sanomme: Mutta kuinka Jumalat, taikka jos me olemme nykyajan kristityitä, kuinka Jumala voi tuommoista sietää. Kuinka voi Jumala sietää ja kärsiä, että noin hirveitä ihmiset saavat olla toisilleen. – Silloin

me vetoamme jo henkimaailmaan, silloin emme tyydy tähän näkyväiseen ja näihin ihmisiin, jotka ovat täällä. Silloin meidän mielestämme paha nousee niin ylimmilleen, että me kysymme, missä on Jumala. Vaikka me olisimme materialisteja emmekä uskoisi mihinkään, niin silloinkin meistä tuntuu, että mikä on tämän elämän järjestys oikein. Piruko on tämän kaiken takana? Jos taas uskomme Jumalaan, niin meidän uskomme tahtoo horjua. Varsinkin tietysti, jos uskomme sellaiseen personalliseen Jumalaan, joka pitää kaikesta huolta ja seuraa asioita maanpäällä. Sillä tavalla hyvin monet ajattelivat maailmansodan aikana, sillä tavalla hyvin monet ajattelivat myös maailmansodan jälkeen. He ovat kysyneet, että kuinka on tämä mahdollista. Monet ovat sanoneet minullekin sekä maailmansodan aikana että jälkeen: Eikö Sinunkin ajatuksesi mukaan ole Mestareita, semmoisia hyviä olentoja, jotka johtavat tämän maailman järjestystä? Kuinka ne sallivat ja sietävät tällaista pahaa? Minä en ainakaan voi uskoa Mestareihin. – Hyvä on. Minä en silloin vastannut muuta kuin: Muistakaamme, että Mestarit enemmän kuin mitkään muukaan Jumalat eivät itse tee mitään väkivaltaa. He eivät millään tavalla väkivallalla estä meitä tekemästä pahaa. He ovat antaneet meille ohjeet tämän maanpäällä. Jumalat eivät enää sekaannu meidän toimenpiteisiimme täällä maanpäällä. Jumalat vetäytyvät syrjään, Mestarit ovat tuolla kaukana ja odottavat vain yksilöitä, yksilöiden tuloa heidän luokseen. He eivät sekaannu jokapäiväisiin asioihin. He eivät estä tekemästä pahaa. Tällä olen tahtonut lausua puolittaisen tosiasian. Me olemme saaneet vallan käsiimme täällä maanpäällä ja meidän on se valta vapaaehtoisesti luovutettava Kristukselle, Jumalan Pojalle. Mutta Kristus ei ota väkivallalla sitä valtaa. Vaikka Jeesus Kristus kyllä itse sanoo jossain evankeliumissa, että minulle on annettu kaikki valta taivaissa ja maanpäällä, niin

tämä ei merkitse, että hänellä nyt olisi kaikki valta, sillä silloinhan meidän mielestämme se kaikki valta olisi irvikuva, vaan hän tarkoittaa tällä, että minulle Kristukselle, on kyllä annettu kaikki valta, mutta teidän on se luovutettava vapaaehtoisesti minulle. Kristus on jo saanut vallan hyvin suuressa määrin, miltei kokonaan, näkymättömässä maailmassa, mutta tässä näkyväisessä maailmassa ei ole Kristuksella vielä mitään valtaa. Tässä näkyväisessä maailmassa on valta vielä meillä, meidän itsekkyydellämme, taikka niinkuin voisimme sanoa, pahalla hengellä, perkeleellä, saatanalla. Sillä on vielä valta tässä näkyväisessä maailmassa hyvin suuressa määrin. Ainoastaan siinä määrin kuin me ihmiset emme anna sille valtaa, ainoastaan siinä määrin kuin me itse annamme vallan Kristukselle tässä näkyväisessä maailmassa, ainoastaan siinä määrin Kristus tässä hallitsee. Mutta hän on kuin kuningas, joka odottaa, että hänen kansansa luovuttaisi valtaistuimen, itse hän ei siihen astu.

Joka tapauksessa tämä pahan olemassaolo sekä kärsimyksenä että pahuutena panee meidät kysymään ja jokaisen ajattelevan ihmisen se panee kysymään, onko paha nyt jotain satunnaista, jotain joka on sattuman varassa, onko se paha jotain itsestään aiheutuvaa, jonka ilmennys on sattuman varassa, vai kuuluuko se paha, kuuluuko kärsimys ja ihmisen itsekkyyks jollain tavalla, niinkuin voisimme sanoa, jumalalliseen maailman suunnitelmaan. Tuo ensimmäinen otaksuma, että paha on vaan jokin luonnosta aiheutuva, satunnainen ja sattuman varassa oleva ilmennys, se tuntuu ensin ihmisestä luonnollisemmalta. Hän ajattelee silloin kehitystä, evolutsionia, hän ajattelee, millä tavalla ihmiskunta on kehittynyt, hän tutkii ihmiskunnan alkumuotoja esim. menemällä jonkun luonnon kannalla olevan kansan luo. Hän tutkii sen tapoja, sen syntyä ja kehitystä ja sillä tavalla huomaa, että evolutsionia on

aina olemassa ja kuinka kärsimykset ovat vähitellen kehittyneet ja hänestä tuntuu, että paha on jotakin tuommoista järjetöntä taikka tuommoista, joka asuu luonnossa, asuu olemassaolossa itsessään. Sitten se paha puhkeaa milloin sillä on tilaisuutta näkyviin, se tulee ilmi. Hyvä on myöskin luonnossa itsessään ja sitten vähitellen ihmiskunnan kehittyessä hyvä voittaa pahan.

Tämä on kaikki oikein ja totta ja sentähden monet ihmiset lohduttavat itseään aivan sillä ja tyytyvät siihen ratkaisuun, että kun menemme ihan alkujuuriin saakka niin saamme, että pahan genesis, pahan synty piilee itse aineessa, itse ilmennyksessä. Se piilee rajoituksessa ja rajoituksen mahdollisuudessa. Koska aine on rajoitusta, muotoa, niin voi olla myöskin paha, itsekkyyttä keskitettynä johonkin muotoon ja silloin elää siinä muodossa, synnyttää luonnollisen elämän halun, elossa pysymisen halun ja siitä kehittyy paha, aivan luonnollisella tavalla. Pahan kehto on siis tämä aineellisuus. Ja tiedämme kuinka vanhoissa mytologioissa ja vanhoissa filosofioissa sanotaan, että aine on paha, mutta henki on hyvä. Henki kuvaa ikäänkuin hyvää ja aine paha. Ja sitten tiedämme, että usein mennään siihen, sanoisinko äärimmäisyyteen, että sanotaan, että koska henki on positiivista, aktiivista eli miehistä ja aine passiivista negatiivista eli feminiinistä, naisellista, niin henki edustaa hyvää ja aine paha. Sitten voimme vielä mennä semmoiseenkin äärimmäisyyteen kuin kristityt teologit keskiajalla, että miehet siis ovat oikeita ihmisiä ja edustavat hyvää ja naiset ovat epäilyttäviä olentoja edustaen ainetta ja paha. Tällomaisia aivan hulluja ja vääriä johtopäätöksiä on lähellä, jos pidämme kiinni tuosta jaosta ja kuvaamme näitä kahta olemassaolon napaa tuommoisilla, kuvaavilla nimityksillä kyllä, mutta joilla ei ole mitään tekemistä meidän ihmiskuntamme miesten ja naisten kanssa. Se on aiheuttanut hyvin paljon paha, turhaa kärsimystä ja ilkeyttä. Paljon paha esim.

keskiajalla aiheutti se, että sanottiin naisen olevan pahan alkusyy. Silloinhan pantiin toimeen inkvisitioita ja noitien polttoja j.n.e. Noidathan olivat tavallisesti naisia. Hehän muka ratsastivat itse pahan luo ruunilla y.m. Nämä oli tietysti tapettava. Munkit ja papit saattoivat sanoa, että nainen oli kaiken pahan alkusyy. Evahan tarjosi omenan Adamille ja nainen on sentähden arveluttava olento. Tämä väärinkäsitys sai aikaan paljon kärsimystä ja sortoa. Kyllä se on muistettava ja pidettävä tarkoin mielessä, että näillä jaotuksilla ei ole mitään tekemistä ihmiskunnan miesten ja naisten kanssa. Mehän olemme vuorottain miehiä ja naisia. Mehän voimme olla tänään naisen muodossa ja huomenna miehen ruumiissa. Kun nyt katolilaiset papit, jesuiitat ja teologit mielikuvituksessaan asettivat kaiken pahan naisen päälle, niin eiväthän he muuta kuin syyttivät itseään ja valmistivat itselleen jotain ikävää seuraavassa ruumistuksessa, sillä täytyihän heidänkin syntyä joskus naisiksi. On muuten hullua tämmöisistä filosofisista määritelmistä tehdä mitään jokapäiväistä realiteettia. Senhän mies jo myöntää ilman muuta, että naisissa (minä tarkoitan nyt eläviä naisia) joskin heissä voisi olla vähän itsekkyyttäkin, on ennenkaikkea hyvää. Ja miehet olisivat enemmän kuin hukassa, jos ei olisi naisia, jotka vähäisen heitä auttavat tällä elämän tiellä. Minä toivon, ettei meistä kukaan erehtyisi semmoiseen väärään käsitykseen, että kun puhutaan filosofisista asioista ja filosofisista nimityksistä, uskoisi niillä tarkoitettavan jotain elävää todellisuutta ihmiskunnassa.

Meidän kysymyksemme on siis, onko paha ja kärsimys, onko se aivan luonnosta satunnaisesti aiheutuvaa? Silloin meidän täytyy ilman muuta myöntää, että eihän paha kärsimyksenä eikä pahuutena olisi olemassa, jollei olisi henkeä. Sillä emmehän me sillä ratkaise, että paha piilee aineessa, pahan mahdollisuus piilee aineessa. Eihän siitä tule mitään

pahaa vielä, jollei tajunta ole mukana tuntemassa, että se on paha. Me voisimme yhtä hyvin sanoa, että aine on kaiken hyvän alku ja henki on paha. Me voisimme yhtä hyvin sanoa niin. Jos ilmennys, joka pohjautuu aineeseen, jos se on pahan syntymisen ehto, niin ei olisi ilmennystä eikä pahaa, ellei olisi aineen ohella henkeä eli tajuntaa, sillä hengen ja aineen yhtymisestä syntyy sekä kärsimys että paha. Kun nyt silloin kysymme, onko tämä aivan satunnaista, onko tämä sattuman varassa olevaa, niin tiedämme viisaiden tietäjien vastanneen: Ei suinkaan. Tehän nyt itse näette, että paha kuuluu olemassa-oloon, mutta jotta paha olisi olemassa, ei ole ainoastaan ainetta, sitä taikavoimaa, joka piilee jumaluudessa, vaan myöskin henkeä eli tajuntaa. – Nyt voimme ymmärtää, mitä kaikki viisaat ja tietäjät ovat aina sanoneet: Paha ei ole itsessään tietysti mitään, mutta paha kuuluu jumalalliseen suunnitelmaan. – Tämä se on semmoinen lause, joka loukkaa niitä sanoisinko uskovaisia, jotka tahtovat, että paha on saanut alkunsa perkeleestä. Eivät he sitten niin tarkasti filosofoi, mistä perkele sai alkunsa. Jumala on tietysti hyvä, hän on siveellinen olento, hän on luotettava, mutta se pahahenki, se perkele, joka on siinä viekottelemassa, joka kulkee ympäri kiljuvana jalopeurana, se on toista. Pahaahenkeä syytetään, hänen päällensä heitetään kaikki paha. Sillä uskovaiset kristityt lohduttavat itseään, rauhoittavat itseään. Sentähden he kauhistuvat, kun saavat kuulla teosofilta itseltään, että eihän perkelettä ole olemassa semmoisena olentona. Paha aiheutuu olemassaolosta itsestään. Paha on saanut alkunsa Jumalasta. Paha kuuluu jumalalliseen suunnitelmaan. Paha on Jumalan asettama. Tämä tuntuu monesta niin loukkaavalta, niin hirveältä. Kuinka on mahdollista ajatella, että paha on saanut alkunsa Jumalasta. Ja me kysymme taas, onko mahdollista mitään muuta ajatella, kuin että on olemassa yksi ainoa

jumaluus, suuri salaisuus, joka on kaiken takana, se suuri tuntematon, josta emme muuta tiedä kuin että kaikki vastakohdat siihen uppoutuvat. Olemassaolossa on paha. Paha on siis olemassa, pahan mahdollisuus on olemassa itse olemassaolon isässä eli alkujuuressa, jumaluudessa. Tämä on niin vaikea niellä, niin vaikea assimiloida. Mihinkä sitten joudumme, jos paha kuuluu jumalalliseen suunnitelmaan. Jumala voi siis sallia ja tahtoa, että on kärsimystä olemassa, että on julmuutta ja itsekkyyttä olemassa? – Eikö Jeesuskin jossain kerran sanonut, me vastaamme, että isän tahdotta ei varpunenkaan putoa maahan. Missä on se pahan alkujuuri? Kuka se on, joka pahan suvaitsee, kuka se on, joka pahan luo?

Tämä on todella kuin mysteerio, ennenkuin me sen ymmärrämme ja me ymmärrämme sen ainoastaan vanhan viisauden valossa. Silloin ymmärrämme myöskin kaikkien uskontojen mytologiat. Meidänkin juutalais-kristillisissä mytologioissamme on langenneita enkeleitä, Adameja ja Evoja, jotka lankeavat j.n.e. Nuo kaikki ovat järjettömiä asioita, jollemme niitä ymmärrä. Ymmärrämme niitä, jos huomaamme niiden filosofisen pohjan ja huomaamme, missä muodossa ja järjestyksessä ne ovat tapahtuneet. Vanhalta, niinkuin voisimme sanoa, vanhalta aikojen viisaudelta saamme ratkaisun näihin problemeihin ja meidän täytyy todella silloin kumartaa päämme nöyryydessä ja sanoa, että niin se täytyy olla. Paha on episodi, ohimenevä ilmiö. Se on jotakin, joka kuuluu kehitykseen, olemassaolon historiaan. Mutta se kuuluu siihen historiaan ohimennen. Kyllä se on aina mahdollisuutena olemassa, mutta, sanoo vanha viisaus, kun elävä olento, sanokaamme ihminen, voittaa pahan tahdon, voittaa itsekkyyden, voittaa synnin, voittaa kaiken julmuuden ja kaiken petollisuuden, silloin hän myös on todellisesti, ijankaikkisesti voittanut kaiken kärsimyksen. Hän ei kärsi silloin, kun hän ei

ole enää itse paha. Hän kyllä tietää, että kärsimys täytyy olla olemassa. Hän kyllä tietää, että kärsimys on tarpeen, mutta hän tietää, että kärsimys ei ole yksin tarpeen. Hän tietää, että kärsimyksen vastakohtakin on tarpeen. Kaikessa kehittyvässä elämässä on olemassa tällä hetkellä kärsimyksen vastakohtana nautinto. Surun vastakohta on ilo. Nämä molemmat ovat olemassa ja kulkevat rinnatusten. Semmoinen filosofia olisi aivan väärä, joka kieltäisi kaiken hyvän maailmasta ja sanoisi, että meidän täytyy olla askeetteja siinä mielessä, ettemme usko mihinkään muuhun kuin kärsimykseen ja pahaan. Semmoinen filosofia olisi aivan väärä. Me näemme, ettei sellainen filosofia ole jumalallista todellisuutta. Tässä meidänkin todellisuudessamme kulkee aina kärsimys ja nautinto, ilo ja suru rinnakkain, ne vaihtuvat. Jos ihminen kärsii, niin hän sitten taas iloitsee. Jos hän suree, niin hän taas tulee lohdutetuksi. Kärsimyksen probleemiin liittyy nautinnon probleemi, ilon probleemiin surun probleemi. Ihminen joka on voittanut itsensä, voittanut kaiken pahan tahdon itsessään, hän voittaa myös kärsimyksen, mutta ei ainoastaan kärsimyksen, vaan myöskin nautinnon. Hän ei ole voittanut vain surua, vaan myöskin ilon. Hän voi iloita, hän voi kärsiä ja surra. Hän voi ehkä surra enemmän kuin toiset. Mehän näemme, että Jeesus Kristus esim. itki, suri ja kantoi toisten kärsimyksiä harteillaan. Ei hän nauranut. Koska me olisimme nähneet Jeesuksen nauravan. Kuitenkin hän oli autuutta ja onnea täynnä. Ken tuli hänen luokseen, se tunsu vapautuvansa pahasta, se tunsu itsensä onnelliseksi uudella ihmeellisellä tavalla. Hän oli onni ja autuus ruumiillistuneena. Hän levitti autuutta ympärilleen ja se autuus oli niin henkeä ja sielua ja sisäistä, ettei siinä tarvittu mitään naurua. Ehkä hän hymyili. Epäilemättä hän hymyili lapsille, kun he tulivat hänen luokseen. Epäilemättä hän hymyili, kun hän laski kätensä heidän päälleen ja sanoi: Antakaa lasten tulla minun

luokseni, sillä he kuuluvat taivaan valtakuntaan. Epäilemättä hän hymyili, sillä jos hän ei olisi hymyillyt, niin lapset olisivat pelänneet. Epäilemättä hän hymyili myös silloin, kun Maria Magdalena oli hänen edessään polvillaan ja kaatoi öljyä hänen jaloilleen ja itki. Epäilemättä hän hymyili, kun joku opetuslapsista oli peloissaan, että tuhlattiin liian paljon kallista öljyä. Epäilemättä hän hymyili, kun hän sanoi, että köyhät ovat aina luonanne, mutta minä en ole aina. Minähän olen autuuden ja rakkauden herra. Mutta hän ei luultavastikaan ääneen nauranut. Kaikki suuret tuntevat siis kärsimyksen, mutta myös ilon. Mutta he eivät itse elä niissä. He elävät vielä suurenmoisemmassa, vielä korkeammassa tajunnassa, jossa kärsimys ja nautinto, ilo ja suru ovat yhtyneet yhdeksi täysin inhimilliseksi, rajattomaksi, ikuisesti pulppuavaksi rakkaudeksi ja myötätunnoksi.

Jos nyt tahdomme lyhyesti muistuttaa mieleemme, kuinka tuo aikojen viisaus, salainen viisaus ymmärtää pahan probleemin, niin muistakaamme, että kaiken takana on se suuri jumaluus, johon henki ja aine uppoutuvat ja aine on tässä jumaluudessa piilevä taikavoima, jota tajunta käyttää, ilmeneemisvoima ja se, joka on tuon jumaluuden kanssa yhtä, se on sana, jota Johanneksen evankeliumi sanoo Logokseksi, joka on yhtä Jumalan kanssa, se ilmennyksen mahdollisuus, jota me voimme nimittää Isäksi. Voisihan myöskin nimittää tuota suurta jumaluutta Isäksi, mutta se ei tule niin lähelle meitä kuin jos sanomme, että tuo jumaluudessa piilevä ilmennyksen mahdollisuus on Isä. Se on Isä, joka ilmenee. Se on meille hyvin käsittämätöntä myöskin. Mutta siinä Isässä on silloin, voisimme sanoa, henki ja aine yhdessä yhtä ja voisimme sanoa, siis hyvä ja paha. Sitten tapahtuu, että tässä ilmennyksessä, tässä Isässä syntyy Jumalan Poika, Kosmillinen Kristus ja se on täydellisyys, ei mikään ajatuskuva, ei mikään kuollut kuva,

vaan se on elävä täydellisyys, kosmillinen Kristus. Isän kuva maailman eli ilmennyksen täydellisyydestä, valmiudesta. Se on kosmillinen Kristus ja se on kokonaan henkeä, se on kokonaan hyvää. Se on rakkautta, se on ääretöntä rakkautta. Sentähden sanotaan myöskin ja Jeesus Kristus sanoo Johanneksen evankeliumissa: Niin rakasti Jumala maailmaa, että hän antoi ainosyntyisen poikansa. Se tarkoittaa juuri tätä kosmillista Kristusta, joka on kaiken ilmennyksen takana, joka on se henki, johon ei mikään risti riitä, ei ylety, johon ei mikään paha voi koskaan tulla, se on se rakkauden Jumala, se rakkaus, joka on todellisuutena kaiken takana. Tämä on se toinen Logos. Sitten on kolmas Logos, se Pyhä Henki, joka maailmoita luo. Tämä käy selvemmäksi, jos ajattelemme jotain konkreettista maailmaa, esim. omaa aurinkokuntaamme. Silloin sanomme näin: meidän aurinkokunnassamme on Isä, Isä Logos, semmoinen olentojoukko, joka on nyt saanut aivan kuin Isän tehtävän tässä aurinkokunnassa ja Jumalan Poika on toinen Logos meidän aurinkokunnassamme. Tämä on tietysti vertauskuvallista ja ontuvaa kieltä. Mutta nämä olennot, jotka muodostavat Isän meidän aurinkokunnassamme, he tajunnassaan ottavat vastaan Jumalan Pojan, he antavat konkreettisen muodon tätä luovaa maailmaan varten. Se on kosmillinen Kristus, eli toinen Logos, Poika, tässä meidän aurinkokunnassamme. Siinä on sitten elävänä todellisuutena kaikkien meidän nykyisten ihmisten henget, neitseelliset henget, monaadit, niinkuin myöskin sanotaan. He muodostavat tuon Kristuksen ruumiin, tämän meidän aurinkokuntamme toisen Logoksen, Jumalan Pojan ruumiin, meidän henkemme, meidän monaadimme. Sitten on Pyhä Henki eli Pyhää Henkeä edustamassa tässä meidän aurinkokuntamme luomisessa suuret joukot enkeleitä, äärettömät joukot enkeleitä, joita me olemme täällä nimittäneet rosenkreuziläisillä ja muilla nimityksillä. Kaikki nämä

enkelijärjestöt edustavat ikäänkuin Pyhää Henkeä. Ne ovat ikäänkuin luovia voimia, luovia olentoja tässä maailmankaikkeudessa ja tulevat ne siis tavallaan edustamaan ainetta. Isän tajunnassa oleva Poka, eli toinen Logos edustaa henkeä. Pyhää Henkeä edustaa aine. Me nykyiset ihmiset eli paremmin sanoen meidän monaadimme ovat Jumalan Poikia, niinkuin aina sanotaan. Ne muodostavat toisen Logoksen. Ne edustavat henkeä. Ainetta edustavat kaikki enkelijoukot.

Jos nyt pidämme kiinni siitä, että henki edustaa hyvää ja aine edustaa pahaa, niin me sanomme: tässä meidän aurinkokunnassamme siis me, jotka muodostamme toisen Logoksen eli Kristuksen ruumiin ja ennenkaikkea Kristuksen, elävän Kristuksen, täydellisen ihmisen, me edustamme henkeä. Ja enkelijoukot, ainakin seitsemän niistä, edustavat ainetta. Jos kaksi ylempää, nuo serafit ja kerubit, jos ne voidaan lukea meidän joukkoomme erikoisista syistä, niin ne muut seitsemän tulevat ainakin edustamaan ainetta. Mehän muistamme, että serafeja ja kerubeja on aina maalaustaiteessa kuvattu lapsienkeleiksi, siivekkäiksi olennoiksi. Kerubit tuovat mieleen aina jotain ylimaallista. Jos siis nämä vielä voidaan lukea toiseen Logokseen, niin ainakin nuo seitsemän alempaa enkelijoukkoa edustavat ainetta ja pahaa. Nämä seitsemän alempaa enkelijoukkoa ovat nimeltään:

Thronoi,
Kyriotetes,
Dynameis,
Eksousiai,
Arkhai,
Arkhangeloi,
Angeloi.

Niissähän on heti, noissa nimissäkin jo, jotain hallitsevaa ja maallista. Sitä seikkaa tahdomme sitten ensi kerralla selittää. Tahdon nyt ainoastaan lukea teille yhden säkeen Paavalin kirjeestä Efesolaisille, jossa hän sanoo tämän totuuden:

Pukekaat yllenne Jumalan koko sota-asu, voidaksenne kestää perkeleen kavalat hyökkäykset, sillä meidän taistelumme ei ole taistelua verta ja lihaa vastaan (mehän täällä maanpäällä taistelemme toisiamme vastaan) vaan hallituksia ja valtoja vastaan, tässä pimeydessä hallitsevia maailmanhallitsijoita vastaan, pahuuden henkiolentoja vastaan. – Nyt tästä suomalaisesta käännöksestä voisi luulla, että tässä puhutaan tämän maailman hallitsijoista j.n.e., jotka kyllä elävät pimeydessä tietysti. Voisi luulla, että heitä tarkoitetaan, mutta se on huonosti käännetty. Sen näemme alkutekstistä, kun siinä sanotaan, se on: me taistelemme niinkuin kreikaksi sanotaan arkhas ja eksonsias vastaan. Siis: enkelivaltoja vastaan ja pimeydessä vaeltavia hallituksia vastaan ja pahuuden henkiolentoja vastaan taivaan avaruudessa. Meidän taistelumme on juuri näitä kaikkia henkijärjestöjä vastaan, mutta se taistelu ei ole taistelua ase-in lihaa ja verta vastaan, vaan se on kehitystä, kehityshistoriaa.

Esitelmän pika- ja puhtaaksikirjoittanut Kirsti Krohn.

Esitelmä on julkaistu kirjassa *Ihmisen synty*, 1950.